

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ*
PROMOTING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES IN
EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE OFFICE UBON RATCHATHANI
AMNAT CHAROEN

ปณิดา ผือกแก้ว¹, เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ² และ ชวนคิด มะเสนา³

Panida Phuakkaew¹, Sawetaporn Tangwancharoen² and Chuankid Masana³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹⁻³Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: Panida2214@gmail.com

วันที่รับบทความ : 19 มิถุนายน 2568; วันแก้ไขบทความ 6 กรกฎาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 8 กรกฎาคม 2568

Received 19 June 2025; Revised 6 July 2025; Accepted 8 July 2025

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2) เปรียบเทียบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

Citation:

* ปณิดา ผือกแก้ว, เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(4), 410-426.

Panida Phuakkaew, Sawetaporn Tangwancharoen and Chuankid Masana. (2025). Promoting Professional Learning Communities In Educational Institution Administration Under The Secondary Educational Service Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(4), 410-426.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน และครูผู้สอน 327 คน รวม 348 คน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (t-test, One-Way ANOVA) รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติในด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความพยายามและความสำเร็จในระดับหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากรในโรงเรียน 2) การเปรียบเทียบตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 3) แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน การสร้างภาวะผู้นำร่วมกัน ผู้บริหารควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับครูในทุกระดับ การสร้างวัฒนธรรมร่วมกัน สร้างบรรยากาศและบริบทที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง และความสำเร็จ การจัดสภาพแวดล้อม จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เท่าเทียม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาของครูอย่างเต็มที่ การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของบุคลากร

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การบริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำร่วม, การพัฒนาครู, การมีส่วนร่วมของครู

Abstract

This research aimed to 1) study the creation of professional learning communities in educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Ubon Ratchathani, Amnat Charoen; 2) compare the creation of professional learning communities in educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Ubon Ratchathani, Amnat Charoen, classified by position, work experience, and school size; and 3) study

the guidelines for creating professional learning communities in educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Ubon Ratchathani, Amnat Charoen. The sample used in the research was 21 school administrators and 327 teachers, totaling 348 people. This research employed a mixed methods approach. The statistical methods used for data analysis included descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics (t-test and one-way ANOVA), along with content analysis for qualitative data.

The results of the research found that 1) the practice in creating professional learning communities was at a high level, indicating that there was some effort and success in promoting collaborative learning among teachers and school personnel. 2) The comparison by position, experience, and school size found a statistically significant difference at the .01 level, which means that these factors affect the creation of professional learning communities in schools. 3) The guidelines for creating professional learning communities consisted of 5 main aspects: creating a shared vision; administrators should allow teachers and personnel to participate in determining the direction of the school; creating shared leadership; administrators should distribute authority and responsibility to teachers at all levels. Creating a shared culture, creating an atmosphere and context conducive to change and success, providing an environment, allocating educational resources equally to fully support teacher development, reflecting performance, and continuously monitoring and tracking progress in order to improve and develop the work of personnel.

Keywords: Professional Learning Community, School Administration, Shared Leadership, Teacher Development, Teacher Participation.

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากร ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ (วิจารณ์ พานิช, 2557: 11) นอกจากนี้ มีนโยบายยกระดับคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้แนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)” ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูและนักการศึกษาได้ร่วมกันทำงาน ค้นคว้า วิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอ้างอิงตัวอย่างจากประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์ที่ประสบความสำเร็จในการใช้แนวคิดนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2561: 27) ทั้งนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2559: 32) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกัน ในวงจรของการร่วมกัน ตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจ ของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ DuFour & Eaker (วิรัชคา ทานิล, 2561: 98) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึก กว้างและสามารถเชื่อมโยงได้ ซึ่งเกิดขึ้นทั้งกับนักเรียนและครู นอกจากนี้ผลการศึกษาของ (Hord, 1997: 31-84) ยังยืนยันว่า การดำเนินการในรูปแบบของ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา โดยเน้นความร่วมมือของครู ผู้บริหาร นักวิชาการ และนักเรียน ที่ทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เป็นมิตร มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย รวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิผล (Hoy and Miskel, 2001:23-32) พร้อมทั้งการพัฒนาโรงเรียนในแนวทาง Whole School Approach (W.S.A.) ซึ่งเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมและบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และความร่วมมือ การเปลี่ยนแปลงนี้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวและพัฒนาตามความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งความรู้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อเตรียมพร้อมให้ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการปี 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ คือ ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.6 ในปี 2566 พบว่าสำนักงานเขตฯ มีผลการสอบเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (-0.23 สำหรับ ม.3 และ -0.30 สำหรับ ม.6) (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2567: 1-6) ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยแนวทางการแก้ไขเน้นให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการพัฒนาครูผู้สอน โดยเฉพาะการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้และจัดการชั้นเรียนได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสนใจเข้าใจเนื้อหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น รวมทั้งเป็นการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม (วิรัชดา ทานิล, 2561: 98-99) ปัจจุบันยังเผชิญกับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพครูและการสร้าง PLC อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่นี้

แม้ประเทศไทยจะได้ดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 แต่ในระดับมัธยมศึกษายังคงพบปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและพัฒนาการทำงานของครู ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีแนวทางในการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีคุณภาพ ทั้งระบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

ได้มาตรฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา และส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

สุวิมล โพธิ์กลิ่น, (2560: 4) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้รับอำนาจและความรับผิดชอบมากขึ้นในหลายด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ

บุคลากร และการบริหารทั่วไป ทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น โดยมีกฎหมายที่รองรับให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ช่วยให้สถานศึกษามีความสามารถในการจัดหารายได้และทรัพยากรมาพัฒนาการศึกษาได้มากขึ้น

อังคณา จนนะบุรณ์, (2562: 9) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา หมายถึงการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง มีบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีการประเมินผลการศึกษาอย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้คนที่มี ความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเฉพาะด้านมาดูแลและรับผิดชอบ

จากความหมายของ ความหมายของความสำคัญของการบริหารการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา อยู่ที่การดำเนินงานที่เป็นระบบ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ การมีวิสัยทัศน์และความรู้ในด้านการศึกษา โดยต้องบริหารบุคลากรและกระบวนการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการร่วมมือกันของผู้บริหารและบุคลากรทุกภาคส่วนในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล, (2561: 227) กล่าวถึง แนวทางปฏิบัติสำหรับครูที่ต้องการสร้างความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนผ่าน PLC ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายแบบ SMART ตั้งเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ สามารถทำได้, เกี่ยวข้อง และมีกรอบเวลาชัดเจน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ
2. กระบวนการสอนงานแบบพี่เลี้ยงวิชาการ การมีครูที่มีประสบการณ์คอยแนะแนวและสนับสนุนในการพัฒนาการสอนของครูรุ่นใหม่ เป้าหมายหลักที่สำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครู คือ การพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้และการทำงานในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, (2561:45-60) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community) มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. วิสัยทัศน์ ความเชื่อ และค่านิยม (Vision, Beliefs & Values)
2. ความเป็นผู้นำ (Leadership)
3. การชี้แนะ (Leading)
4. สิ่งแวดล้อมเชิงบวก (Positive Environment)
5. การแบ่งปันส่วนบุคคล (Shared Personal Practice)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสถียร อ่วมพรหม, (2561: 17-19) กล่าวว่า หลักการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ในสถานศึกษาโดยเน้นว่าควรส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและการใช้วิสัยทัศน์นั้นเป็นหลักในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

เอกพล อยู่ภักดี, (2560 : 45-60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ศึกษาระดับของปัจจัยทางการบริหารความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับปัจจัยทางการบริหารกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางการบริหารกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 3,619 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 213 คน และครูผู้สอนจำนวน 3,406 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2567 : 12) โดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ที่ผสมการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งด้านปริมาณและเชิงลึก โดยข้อมูลเชิงปริมาณได้จากแบบสอบถาม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 348 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรรวม 3,619 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan, (1970: 608-610)

หลังจากได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมแล้ว ได้ใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจากประชากรตามขนาดของสถานศึกษา เพื่อจัดสรรจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับสัดส่วนของบทบาทในประชากร โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน และครูผู้สอน 327 คน การดำเนินการนี้ทำให้มั่นใจได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและสามารถนำไปสรุปอ้างอิงได้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกผู้ที่มีประสบการณ์และความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง การแบ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และครูผู้สอน 3 คน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็น แนวทางปฏิบัติ และข้อมูลเชิงคุณภาพที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงบริบทและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างรอบด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ตามวิธีของ Likert แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Content Validity) ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัยทางการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความชัดเจนของถ้อยคำ และความครอบคลุมของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยนำความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้อคำถาม (Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาว่าข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ภายหลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และทำ

การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง เหมาะสมต่อการนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเองและรูปแบบออนไลน์ (Google Form) ไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนภายในวันเวลาที่กำหนด ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการนัดหมายกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบ ที (t-test) และจำแนกตามประสพการณ์ การปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test)

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทาง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามตำแหน่ง ส่วนใหญ่ครูจำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 เมื่อจำแนกตามประสพการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ ตั้งแต่ 5 – 10 ปี มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ข้อ ที่	การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับ	อันดับ
1	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.07	.71	มาก	1
2	ด้านภาวะผู้นำร่วม	3.91	.77	มาก	5
3	ด้านวัฒนธรรมการทำงานร่วม	4.03	.76	มาก	2
4	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.94	.80	มาก	4
5	ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน	4.03	.62	มาก	3
รวม		4.00	.68	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่าง

4. แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความมุ่งมั่นและความร่วมมือ สนับสนุนการสื่อสารเปิดเผยและกระจายภาวะผู้นำอย่างชัดเจน รวมทั้งสร้างบรรยากาศสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง บริหารทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ จัดสรรเวลาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งตรวจสอบผลการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ครูสะท้อนจุดแข็งและจุดพัฒนาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่ามีระดับการปฏิบัติในภาพรวมและด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นด้านที่มีผลการปฏิบัติมากที่สุด สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานและตระหนักถึงคุณค่าของงานนั้น ๆ จะส่งผลให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการเข้าใจและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมาย ดังที่ เสถียร อ่วมพรหม, (2561: 17-19) กล่าวว่า หลักการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันในสถานศึกษาโดยเน้นว่าควรส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและการใช้วิสัยทัศน์นั้นเป็นหลักในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องเป้าหมายของสถานศึกษา เพราะเมื่อทุกฝ่ายมีเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ หนูฤทธิ ไกรพล, (2557:45-60) จากการศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษามีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความมุ่งมั่นและความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ภาพรวมของกลุ่มบุคลากรใน

สถานศึกษา เช่น ผู้บริหารและครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ไว้ว่า ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การดำเนินงานในสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพล อินนอก, (2560 : 45-60) ศึกษาวิจัยถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย ครูที่มีประสพการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการถดถอยทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

4. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะว่าครูที่อยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน โดยอาจเป็นผลมาจากสภาพการปฏิบัติงานรวมทั้งบริบทและสภาพภายในโรงเรียนที่ต่างกันจึงทำให้ครูมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสราภรณ์ แม้นเหมือน และคณะ, (2566:18-24) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี พบว่า สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5. แนวทางการแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน และสร้างจิตสำนึกในการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ โดยผู้บริหารสนับสนุนการสื่อสารอย่างเปิดเผยในสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและความร่วมมือ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้วิสัยทัศน์ร่วมเกิดขึ้นและเป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริรักษ์ นักดนตรี, (2560:33-34) กล่าวว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันว่า เป็นการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ 1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถกำหนดทิศทางโรงเรียนให้

มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

5.2 ด้านภาวะผู้นำร่วมในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับครูในทุกระดับ โดยการมอบหมายงานและกำหนดแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการทำงานทางวิชาชีพได้อย่างอิสระและคล่องตัว รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านพฤติกรรมและการปฏิบัติ เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นทีมอย่างสมดุล สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ โกศล, (2559:45-60) ศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศและเมื่อศึกษาครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่แตกต่างกัน

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศปลอดภัย มั่นคง สงบ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความสัมพันธ์ที่เปิดเผยเชื่อใจ รวมทั้งสนับสนุนพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาองค์กรในยุคเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิรักษ์ นักดนตรี, (2560:34-60) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อให้ครูตระหนักถึงการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาผู้บริหารควรสร้างทีมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพ ส่งเสริมวัฒนธรรมการเกื้อหนุน ความเคารพ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม เพื่อให้ครูทุกคนมีโอกาสพัฒนาและทำงานอย่างเต็มที่ โดยสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีความร่วมมือและช่วยเหลือกัน เน้นการสร้างความเป็นอิสระในการทำงานเพื่อเสริมความยืดหยุ่นและความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงาน อีกทั้งควร

จัดสรรเวลาให้ครูมีโอกาสพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงจัดหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญ โดยสนับสนุนให้ครูมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพและความเข้มแข็งของชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, (2561: 43-45) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเกื้อหนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ว่าผู้บริหารต้องวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้การดำเนินงานของ PLC มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดของการใช้เวลา บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรอื่น ๆ ผู้บริหารควรจัดสรรเวลาให้เพียงพอสำหรับครูในการทำงานร่วมกัน และจัดหาแหล่งข้อมูลที่สามารถอำนวยความสะดวกในการทำงานของครู

5.5 ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเน้นว่าการตรวจสอบความก้าวหน้า การกำกับติดตาม และตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน PLC เป็นหน้าที่สำคัญของทั้งครูและผู้บริหาร ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดการชี้แนะการพัฒนาการปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นและจูงใจครู และครูสามารถสะท้อนจุดแข็งและจุดอ่อนของเพื่อนครูอย่างสร้างสรรค์ โดยฝ่ายบริหารจะคอยสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชอบ จันทาพูน, (2561:55-70) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในการประเมินผลการปฏิบัติงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องซึ่งประกอบไปด้วยการสังเกตและสำรวจการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครู และการสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมาย พร้อมสนับสนุนการสื่อสารเปิดเผยและกระจายภาวะผู้นำอย่างชัดเจน เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบริหารทรัพยากรและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความร่วมมือภายในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

โดยควรติดตามและสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานต่อไป ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาพบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วม มีการส่งเสริมน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมด้านภาวะผู้นำร่วมให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดคุณภาพการศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดและส่งเสริมด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ประกอบด้วย

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างภาวะผู้นำร่วม ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบรรยากาศที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล. (2561). ผลการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สต่อความเข้าใจแนวคิดและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง ลิขิตของฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการราชินีบูรณะวิจัย*, 1(2), 1-16.

วิจารณ์ พานิช. (2557). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี _____ (2559). *บันทึงชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยาม

วิรัชดา ทานิล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย* 8, (2), 134-146.

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. จาก <https://www.example.com/leadership>

สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). *การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพ*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ยังสวัสดิ์อินเตอร์กรุป จำกัด.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2561). *การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). *แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ Professional Learning Community: PLC*. อุทัยธานี: ชมรมเด็ก.
- หนูฤทธิ์ ไกรพล. (2557). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อังคณา จະนะบุรณ์. (2562). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เอกพล อยู่กักดี. (2560). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 17(4), 90-101.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Southwest Educational Development Laboratory (SEDL).
- Hoy, W.K. & Miskel C.G. (2001). *Education administration: Theory, research, and practice*. (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.